

M. ŚWIECHOWSKI.

**Stosunki ludnościowe i własność ziemska
na ziemiach litewskich,
okupowanych *) przez mocarstwa
centralne.**

(Odbitka z broszury statystycznej:
Żywiół polski na ziemiach litewskich.)

*) Stan okupacji z r. 1916 i pierwszej połowy 1917.

Tablica I. ZIEMIE W. KS. LITEWSKIEGO, okupowane przez mocarstwa centralne.*)

Ludność na tych ziemiach w r. 1912 na podstawie norm procentowych dla poszczególnych narodowości podług statystyki urzędowej z r. 1897, skorygowanej odpowiednio do norm dla polskośći, przyjętych przez E. Maliszewskiego w granicach rosyjskiej statystyki wyznaniowej.

UWAGA: W rosyjskiej statystyce wyznaniowej przez St. Dziewulskiego i prof. Francewa niezależnie od siebie na przestrzeni Chełmszczyzny został stwierdzony błąd na niekorzyść katolicyzmu, a więc i polskośći w rozmiarach 6·4% w stosunku do ogółu ludności chrześcijańskiej. Większy jeszcze błąd pod tym względem na niekorzyść polskośći (rubryka Polaków i Białor. katolików) należy przypuszczać na ziemiach ks. Litewskiego.

		km. kw.	Ogół ludn. r. 1912	Ludność chrześ.	Polacy pg. Maliszewskiego.	0/0 w stos. do chrześ.	Tk. zw. Białor. katolicy	0/0 w stos. do chrześ.	Gr. polska Polacy i Białorusini katolicy	0/0 w stos. do chrześ.	Białorusini prawosł.	0/0 w stos. do chrześ.	Litwini	0/0 w stos. do chrześ.	Łotysze	0/0 w stos. do chrześ.	Rusini	0/0 w stos. do chrześ.	Rosjanie	0/0 w stos. do chrześ.	Inni prócz żydów	0/0 w stos. do chrześ.	
Część polsko-białoruska	Obszar polski	5 powiatów zachodnich gub. Wileńskiej	29,818	1,470,000	494,614	39·5	255,729	19·7	750,343	59·2	168,053	13·3	257,781	20·3					82,146	6·5	8,875	0·7	
		4 półn. zach. pow. gub. Grodzieńskiej: Białystok, Bielsk, Sokółka, Grodno	13,361	840,500	262,036	39·0	88,224	13·1	350,260	52·1	173,531	25·8	3,512	0·5			80,840	12·0	48,577	7·2	15,626	2·4	
		3 południowe pow. gub. Suwalskiej: Augustów, Sejny, Suwałki	5,759	302,100	267,254	143,086	59·5	31,564	5·8	174,650	65·3			65,955	24·7			715	0·3	18,575	6·9	7,359	2·8
		razem	48,938	2,612,600	2,206,798	899,736	40·8	375,517	17·0	1,275,253	57·8	341,584	15·5	327,248	14·8			81,555	3·7	149,298	6·8	31,860	1·4
	Obszar białoruski	5 połudn. wsch. pow. gub. Grodzieńskiej: Wołkowysk, Słonim, Brześć, Prużany, Kobryń	25,286	1,157,100	979,596	75,888	7·8	49,355	5·0	125,243	12·8	438,827	44·8	292	0·0			356,291	36·4	51,871	5·3	7,072	0·7
		Powiat Nowogródzki gub. Mińskiej	5,174	324,600	284,707	36,355	12·8	—	—	36,355	12·8	240,594	84·5					6,038	2·1	6,038	2·1	1,720	0·6
	razem	30,460	1,481,700	1,264,303	112,243	8·9	49,355	3·9	161,598	12·8	679,421	53·7	292	0·0			356,291	28·2	57,909	4·6	8,792	0·7	
		79,398	4,094,300	3,471,101	1,011,979	29·2	424,872	12·2	1,436,851	41·4	1,021,005	29·4	327,540	9·4			437,846	12·6	207,207	6·0	40,652	1·2	
Część litewsko-polska (obszar litewski)	G. Kowieńska	3 pow. graniczące z obsz. polskim: Kowno, Wilkomierz, Jeziorosy	15,353	788,000	666,422	142,825	21·4	20,136	3·2	162,961	24·6			418,323	62·7	41,291	2·6			69,692	10·4	31,025	2·0
		Powiaty pozostałe: Poniewież, Szawle, Rosienie, Telsze	24,907	1,031,000	901,534	64,200	13·2	811	0·1	65,011	7·2			758,780	75·1					1,514	0·2		
		4 półn. powiaty gubernii Suwalskiej: Kalwarya, Maryampol, Władysławów, Wilkowyszki	6,403	390,900	355,657	17,495	4·8	555	0·3	18,050	5·1			294,458	82·8			1,350	0·3	11,278	3·2	30,521	8·6
		razem	46,663	2,209,900	1,923,613	224,520	11·7	21,502	1·1	246,022	12·8			1,471,561	76·5	41,291	2·1	2,864	0·2	100,329	5·2	61,546	3·2
				126,061	6,304,200	5,394,714	1,236,499	22·9	446,374	8·3	1,682,873	31·2	1,021,005	18·9	1,799,101	33·3	41,291	0·8	440,710	8·2	307,536	5·7	102,198

Tablica II. Własność ziemska, należąca do poszczególnych grup narodowych i liczebność tych grup w r. 1912 na ziemiach W. Ks. Litewskiego, okupowanych przez państwa Centralne*) (bez gub. Suwalskiej) na podstawie rządowej statystyki wyborców ziemskich.

Na podstawie statystyki ogółu wyborców ziemskich.

Na podstawie statystyki drobnych wyborców włościańskich.

		Prze-strzeń ogólna w km. kw.	Prze-strzeń w ręku grupy polskiej	0/0 w stos. do ogólnej pow.	Prze-strzeń w ręku grupy prawosł.	0/0 w stos. do ogólnej pow.	Prze-strzeń w ręku „Innych“	0/0 w stos. do ogólnej pow.	Ogół chrześcijan	Grupa ludn. polskiej	0/0 w stos. do chrześ.	Grupa ludn. prawosł. (Białor. Rusini, Rosjanie)	0/0 w stos. do chrześ.	Gr. „innych“ (prócz żydów). Przeważnie Litwini	0/0 w stos. do chrześ.
Część polsko-białor.	5 powiatów zachodnich gubernii Wileńskiej	29,818	21,276	71·4	5,015	16·8	3,527	11·8	1,267,198	761,879	60·1	205,213	16·2	300,106	23·7
	5 półn. zach. pow. gub. Grodzieńskiej: Bielsk, Białystok, Sokółka, Grodno, Wołkowysk	17,181	10,746	62·6	5,349	31·1	1,086	6·3	843,926	540,861	64·1	235,038	27·8	68,027	8·1
	Powiat Nowogródzki gub. Mińskiej	5,174	3,503	67·7	1,443	27·9	228	4·4	284,707	125,556	44·1	153,172	53·8	5,979	2·1
	4 południowo wsch. pow. gub. Grodzieńskiej: Brześć, Prużany, Słonim, Kobryń	21,466	10,288	47·9	10,900	50·8	278	1·3	808,016	240,926	29·8	563,130	69·7	3,960	0·5
	razem	73,639	45,813	62·2	22,707	30·8	5,119	7·0	3,203,847	1,669,222	52·1	1,156,553	36·1	378,072	11·8
Część litewsko-polska	Gub. Kowieńska	40,260	18,522	46·0	4,289	10·7	17,449	43·3	1,567,956	118,559	7·6	162,165	10·3	1,287,232	82·1
		113,899	64,335	56·5	26,996	23·7	22,568	19·8	4,771,803	1,787,781	37·5	1,318,718	27·6	1,665,304	34·9

*) Stan z drugiej połowy 1916 r. i pierwszej połowy 1917.

opracował M. Świechowski.

TEGOŻ AUTORA:

M. ŚWIECHOWSKI. W. ks. Litewskie. Ziemia i ludność w cyfrach (2 tablice statystyczne) wydane przez komitet ratunkowy w Zakopanem na rzecz wymierającej ludności Wilna.

w przygotowaniu:

M. ŚWIECHOWSKI. Zagadnienie polskości na terytorium W. ks. Litewskiego. Z 8 tablicami i 3 mapami statystycznymi w tekście.

Dzi IV-3.2
3436